

УДК 1:316.4

О. П. Дзьобань, доктор філософських наук, професор;
С. О. Руденко, кандидат філософських наук

СИСТЕМНИЙ ВИМІР МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: УПРАВЛІНСЬКІ І САМООРГАНІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ

Розглянуто проблеми співвідношення державного управління і місцевого самоврядування з точки зору класичної і синергетичної методології. Запропоновано шляхи демократизації державного управління, підвищення його ефективності, узагальнення місцевих інтересів та їх оптимального узгодження з державними інтересами.

Ключові слова: державне управління, місцеве самоврядування, самоорганізація, соціум.

Актуальність проблеми. Проблема вдосконалення управління складними системами в даний час стоїть достатньо гостро. Причина цього вбачається в тому, що навколишні умови стають усе більш нестійкими і такими, що швидко змінюються. Крім того, зростає «прозорість» систем, їх взаємозв'язки з середовищем стають усе більше й більше різноманітними. Відбувається своєрідне розчинення меж, на кшталт того, як це відбувається з державними кордонами на території сучасного Європейського Союзу (Шенгенська зона). Зараз виникла потреба в організаціях такого типу, які дозволили б швидко пристосовуватися до умов, що змінюються, необхідно шукати такі структури, за допомогою яких люди можуть організовуватися для новаторської непрограмованої діяльності.

Аналіз останніх джерел і публікацій свідчить про те, що проблеми місцевого самоврядування достатньо опрацьовані у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі. Разом з тим на рівні діалектичної взаємодії організаційних (управлінських) та самоорганізаційних процесів зазначена проблема потребує деякого уточнення, що і є **метою** цієї статті¹.

Виклад основного матеріалу. Роль і значення особистості в процесах управління надзвичайно зросли, що певним чином підсилює напруженість, оскільки підвищується відповідальність не тільки тих, хто ухвалює управлінські рішення, а й тих, хто втілює ці рішення в життя. Все це означає, що діяльність людей у складній системі не може бути жорстко регламентована кінцевим набором зовнішніх параметрів. Крім того, повинні розвиватися їх

¹ Тема даної статті безпосередньо пов'язана з філософськими дослідженнями в межах комплексної цільової програми НДР «Філософські та філософсько-правові проблеми духовного життя суспільства та формування правової культури особистості», яку здійснює кафедра філософії Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого».

ініціатива, мотивація. Існує, з другого боку, і певний структурний чинник, що перешкоджає нормальному розвитку майже всіх соціальних систем. Таким чинником виявляються тенденція до надмірного бюрократування, корупції управлінських структур. Найхарактернішими у цьому сенсі є тоталітарні системи.

Класичний, традиційний підхід до управління складними системами ґрунтується на лінійному уявленні про їх функціонування. Згідно з цим уявленням результат зовнішнього управляючого впливу є однозначним і лінійним, наслідки докладених зусиль є передбаченими, такими, що відповідають схемі «управляючий вплив – бажаний результат». Чим більше вкладеш енергії, тим більше нібито й віддача. Проте виявляється, що багато зусиль є марними або навіть шкідливими, якщо вони протистоять власним тенденціям самоорганізації складних соціальних систем [1; 2].

Управління буде малоефективним, якщо воно не враховує традиції народу, його культуру, специфіку сприйняття людьми неекономічних цінностей. Ігнорування традицій, соціокультурних настанов призводить до того, що вирішувані завдання будуть чужими для виконавців. Важко уявити, що може йти по шляху ефективного розвитку суспільний устрій на основі жорсткого управління, без урахування внутрішніх потреб і можливостей людини. Управляти – це означає зробити партнерами тих, хто повинен втілювати в життя ідеї керівника.

Таким чином, ми можемо вести мову про механізм управління складними соціальними системами як сукупності цільового керівника дії і процесів самоорганізації. У СРСР цей механізм майже повністю виключав наявність процесів самоорганізації у місцевих структурах і зводив управління до культури порядку, незмінності і страху перед нововведеннями. У міру загострення управлінських проблем посилювалися установка на створення нових органів, тотальна регламентація, «покроковий контроль», пригнічувалися зацікавленість і самостійність об'єктів управління (досить пригадати перші дії Ю. Андропова на посту генерального секретаря ЦК КПРС).

У той же час сьогодні як ніколи велика роль інформації в управлінських процесах. Зокрема, академік В. Глушков увів у науковий обіг таке поняття, як «інформаційний бар'єр» [3]. Перший інформаційний бар'єр був досягнутий у той період, коли економічні зв'язки повністю замикалися в рамках обмежених колективів (рід, сім'я, плем'я) і складність управління цим колективом стала перевершувати здібності однієї людини. Це викликало появу нових механізмів управління: по-перше, створення ієрархічних систем управління; по-друге, введення правил взаємовідношення між людьми і соціальними колективами: підприємствами, регіонами, державами тощо. Другий інформаційний бар'єр пов'язаний з обмеженою здібністю до перероблення інформації у всього населення країни.

Складність завдань управління на тлі проблем співвідношення державних органів та органів місцевого самоврядування призводить до того, що якщо продовжити управляти сучасними соціальними системами колишніми методами, на основі пріоритету принципу контролю і перероблення обліково-планової інформації, то у сфері управління повинно бути зайняте все працездатне населення країни [4].

Відповідно до закону Ешбі необхідною умовою ефективного управління є те, що система, що управляє (у нашому випадку органи державної влади), повинна володіти більшою різноманітністю (тобто бути інформаційно потужнішою, «розумнішою»), ніж керована система. Досягти цього можна двома способами: або підвищити якість системи, що управляє, або знизити якість керованої – пониження рівня різноманітності суспільства, перетворення його на сіре, неосвічене, з нерозвиненими потребами суспільство, яке ставатиме вельми зручним об'єктом для управління. Однак відбувається не розвиток, а деградація суспільства, нівелювання органів місцевого самоврядування.

Будь-яка штучна підсистема, що управляє, у тому числі всілякі організаційні структури, що формуються під цілі держави й управління взагалі, є біднішими, ніж природні і соціальні об'єкти, що виникають еволюційно. Принципова особливість будь-яких штучних систем – істотно нижчий рівень різноманітності порівняно з аналогічними еволюційними.

Штучні організаційні механізми, що формуються людиною для управління, володіють невимірно меншою різноманітністю, ніж суспільні структури, що складаються сторіччями. Складнішою і різноманітнішою стає й сама людина. В результаті велика спокуса піти шляхом зниження ступеня різноманітності в суспільстві і кінець-кінцем шляхом спрощення самих людей.

Таким чином, видно, що теорія «управління» еволюціонує в теорію «самоврядування», «саморегулювання» складних систем, де виключається абсолютне домінування якогось одного, «головного» суб'єкта управління. Навпаки, «мережеві», «горизонтальні» моделі саморегулювання припускають активну полісуб'єктну комунікацію, де статус і роль соціального суб'єкта хоча і змінилися, але значущість їх збереглася.

Соціальна ж реальність є такою, що системи локальної самоорганізації об'єднують і моделі «управління», і моделі «самоврядування», «саморегулювання» [5–6]. Так, «міське управління» і «міське самоврядування» – це різні системи муніципального соціуму як за суб'єктами управління, так і за завданнями і способами їх реалізації. Міське управління становить систему державно-адміністративних заходів, припускаючи вплив держави на призначення і діяльність муніципалітету. Міське самоврядування являє собою систему «життєвих правил», традиційних фонових практик муніципального співтовариства і припускає вплив цього співтовариства на роботу муніципалітету.

Тут необхідно відзначити такі моменти. По-перше, державна влада (державне управління) є влада суверенна, верховна, яка сама себе може реформувати. Органи ж місцевого самоврядування є владою підзаконною, тобто діють у порядку і в межах, указаних їй верховною владою. По-друге, розмежування сфер компетенції влад центральних і місцевих, тобто обмеженість кола справ, наданих місцевому самоврядуванню, здійснюються законодавством держави. По-третє, місцеве самоврядування повинно мати самостійні, недержавні джерела, ресурси активності (фінансові, кадрові) для того, аби бути самостійним. По-четверте, місцеве самоврядування будується на обмежених територіях. І по-п'яте, місцевому самоврядуванню завжди є супутнім виборний принцип – обов'язкова наявність представницького і розпорядчого органу. Такі деякі інституційні аспекти, що визначають співвідношення місцевого управління і місцевого самоврядування.

У структурі місцевого самоврядування можна достатньо чітко ідентифікувати три різні, але пов'язані між собою «ролі» місцевого самоврядування. По-перше, це роль захисника демократії на місцях, чинник участі населення в питаннях місцевого значення. Місцеві органи влади – це єдиний інститут на наступному після парламенту рівні, який «уповноважений народом, відповідає перед народом і представляє народ»; вони є тим природним каналом, через який місцеве населення може заявити про свої потреби. Крім того, при відносно централізованому управлінні місцеві органи забезпечують елемент плюралізму в політичному житті [7]. Вони надають населенню додаткову можливість брати активну участь у політичних процесах, процесах управління. Залучення громадян до управління їх власними містами – їх співучасть в управлінні – створює безцінний соціальний капітал.

По-друге, це роль центру стосовно створення публічного порядку на місцях. Тут під створенням публічного порядку розуміється здатність до будовування певної місцевої політики. Це означає, що органи місцевого самоврядування, крім того, що вони організують подолання територіальних, економічних і соціальних конфліктів між різними колами, самі активно втручаються в усі сфери місцевого економічного і суспільного життя для забезпечення управління по всьому спектру місцевих проблем.

По-третє, це роль органів місцевого самоврядування як «постачальника послуг» місцевому населенню. І хоча дана функція поступово переходить у приватні руки (так звана політика «менеджералізму»), органи місцевого самоврядування все одно багато в чому використовують своє право наділяти відповідними повноваженнями інші організації, а також самі беруть участь в обслуговуванні населення.

У той же час здійснення місцевого самоврядування означає децентралізоване здійснення влади з опорою на три елементи: місцеву демократію, широку відповідальність, місцеву самостійність.

З другого боку, державне управління є особливим засобом регулювання деяких аспектів соціальної динаміки і локусів локальних систем¹. Цей тип управління здатний акумулювати в собі конструктивний, раціонально усвідомлений потенціал масштабних та історично тривалих процесів суспільної самоадаптації за допомогою вироблених усередині себе способів діяльності, що в цілому дозволяє підсилювати позитивний для суспільства ефект процесів самоорганізації. З другого боку, адаптаційні можливості державного управління за певних умов здатні радикально змінити спрямованість процесів, самоорганізації, що свідчить про закладені в ньому можливості створювати соціокультурну реальність, «творити» в її рамках принципово новий результат.

Разом з тим загальна стратегія державного управління далеко не завжди збігається з провідними тенденціями самоорганізації. Між ними нерідко існує безліч розбіжностей, конфліктна протидія. І не завжди тенденції самоорганізації беруть гору в цій протидії.

Слід також відрізнити «самоврядування» від тенденції «децентралізації» управління, хоча вони і мають схожі риси. По суті ж вони принципово різні. Процес децентралізації і процес самоврядування йдуть у двох протилежних напрямках. Децентралізація подрібнює владу, підсилює контроль і підпорядкування, роз'єднує, але веде до посилення системи державного управління. Процес організації самоврядування об'єднує, інтегрує суспільство, послаблює пряме підпорядкування інституту держави. Вбачається очевидним, що процес децентралізації принципово не може привести до самоврядування, а лише до його імітації. У будь-якому разі при децентралізації зберігаються функції централізованого нагляду і контролю. І якщо, скажімо, країна займає достатньо великі території, а її населення є численним, то контроль і нагляд за виконанням децентралізованих функцій можуть виявитися неефективними. Саме в такій ситуації за ініціативою держави або стихійно може почати розвиватися місцеве самоврядування.

Розглянувши контекст соціальної самоорганізації, який пов'язаний з поняттями «управління – самоврядування», перейдемо до контексту «самоорганізація – організація».

Самоорганізація – це один з найбільш яскравих прикладів ускладнення організації, перехід на вищий рівень розвитку. Самоорганізація – це процес, у перебігу якого створюється, відтворюється або вдосконалюється організація складної динамічної системи. Тому самоорганізація має місце в системах, що володіють високим рівнем складності і великою кількістю елементів, зв'язки між якими мають відносно стійкий характер. Саме завдяки відносній стійкості можливо утворення нових зв'язків між елементами системи, яке відбува-

¹ У даному випадку *локус* – це поняття, яке характеризує суб'єктивне сприйняття у певному конкретному місцевому соціумі локалізації причин поведінки або керівного начала у себе чи інших.

ється при її взаємодії з навколишнім середовищем і в той же час деякою мірою автономно, незалежно від середовища [2–8].

З другого боку, важливо проаналізувати і розмежувати такі поняття, як «організація» і «самоорганізація». Згідно з поглядами на організацію, наприклад, Г. Хакена, в системах, що самоорганізуються, впорядкованість виникає в результаті утворення кооперативних процесів з хаосу, притаманного нерівноважному, нестійкому стану. Поняття організації визначається як альтернативне самоорганізації і пов'язане з упорядковуючою діяльністю людини, її свідомістю та діями [9].

Стосовно теми нашого дослідження доцільно зауважити, що необхідно розглядати і співвідносити три поняття: «організація», «самоорганізація» та «локальне співтовариство». Хоча в змісті всіх трьох понять відображена загальна ідея порядку, що базується на відношенні впорядкованості елементів множини, проте їх необхідно розрізняти. «Організація» – це інституційна система, яка може володіти властивістю самоорганізації, але в основі якої лежить та або інша нормативна структура. Якщо помістити поняття «організація» в контекст відношення «людина – світ», то можна сказати, що «нормативна структура» тут є первинною, а «людина» – вторинною. «Організація» – це соціальний простір функціонування окремої людини, «підігнаної» під спеціалізацію «організації». «Локальне співтовариство» також може мати властивість самоорганізації, але в його основі – не нормативна структура, але «життєві правила» живих людей, причому саме «людина» є первинною відносно будь-яких правил. Якщо в «організації» діє принцип «закон не залежить від людини», то в системі «локальної самоорганізації» – принцип «є людина – є правило, немає людини – немає правила». У першому випадку «самоорганізація в першому наближенні – це сама себе здійснююча організація. Вона безпосередньо межує із зовнішньою вольовою організацією» [10, с. 6–7]. У другому випадку самоорганізація – це саме себе відтворююче співтовариство людей.

Таке розмежування є принципово важливим для аналізу самоорганізації на муніципальному рівні. Річ у тім, що за поняттям «самоорганізація» тут криється складний динамічний баланс «організації» (адміністрація місцевого самоврядування) і «локального співтовариства» (жители муніципального утворення). Отже, ми знову повертаємося до того, що «муніципальна самоорганізація» – це не один процес, а два паралельні процеси: один – самоорганізація муніципальної «організації», другий – самоорганізація «локального співтовариства».

Таким чином, системи муніципальної самоорганізації мають бінарну соціальну природу: «організація» є джерелом управління в просторі муніципальної самоорганізації, а «локальне співтовариство» – джерелом самоврядування в цьому просторі. Отже, ця бінарність повинна залишатися методологічним принципом і у тому випадку, коли ці системи досліджуються як у контексті «безсуб'єктність – глобальність – забування початкових умов»,

так і в контексті «суб'єктність – локальність – соціально-історична пам'ять». Тому в основу подальшого аналізу процесів і тенденцій розвитку систем місцевого самоврядування доцільно покласти діалектичну модель співвідношення управління і самоврядування, сутність якої полягає в співвідношенні організації і самоорганізації. У відносинах між місцевим і державним рівнями влади вже існують певні усталені моделі організації взаємодії, але необхідність їх удосконалення і розвитку також очевидна.

Конституція України, закріпивши місцеве самоврядування як право територіальної громади самостійно або під відповідальність створених нею органів вирішувати питання місцевого значення, специфічну форму народовладдя та одну із засад конституційного ладу держави, встановила та гарантувала самостійність системи місцевого самоврядування (статті 5, 7, 140–146) [11]. Цим був підбитий певний підсумок під пошуками соціально-політичної та правової моделей місцевого самоврядування, але не надана можливість однозначного визначення природи цього інституту. Окремі положення Конституції України дозволяють зробити висновок про поєднання в місцевому самоврядуванні громадських та державних засад. Така неоднорідна природа стала наслідком реалізації законодавцем намагання закріпити загальносоціальну цінність місцевого самоврядування шляхом не самоусвідомлення та самоорганізації територіальних громад, а адміністрування держави.

Державна влада та місцеве самоврядування перебувають у відносинах тісної взаємодії та взаємовпливу, зумовлених не тільки їх інтегрованістю в більш велику систему публічної влади, а й намаганням їх як цілісних систем пристосувати оточуюче соціально-політичне середовище до потреб свого існування та розвитку.

Взаємодія державної влади і місцевого самоврядування як підсистем публічної влади має декілька підвалін. По-перше, в силу конституційних положень (ст. 5) [11] вони мають єдине джерело владних повноважень – народ, що дає підстави деяким науковцям стверджувати про їх соціально-політичну єдність.

По-друге, взаємодія державної влади та місцевого самоврядування визначається певною умовністю виділення кола справ, віднесених до компетенції місцевого самоврядування, – питань місцевого значення. Будь-яке загальне питання є в той же самий час і місцевим для кожної окремої території, і навпаки, у вирішенні багатьох місцевих питань бере участь загальнодержавний інтерес.

По-третє, хоча система місцевого самоврядування є низовою ланкою в системі адміністративного управління, що безпосередньо стикається з потребами населення, на наш погляд, її не можна абсолютно розвести із системою державної влади по «поверхах» публічного управління. І державна влада, і місцеве самоврядування покликані забезпечити інтегративну властивість соціальної системи, що має на меті підтримку її цілісності, координацію

спільних колективних цілей з інтересами окремих елементів, а також забезпечує функціональну взаємозалежність підсистем суспільства на основі консенсусу громадян та легітимації лідерства. Від діяльності системи місцевого самоврядування залежить не тільки єдність влади, а й політична, економічна та соціальна стабільність [12–14].

Вплив системи місцевого самоврядування на органи державної влади як важливий елемент механізму їх взаємодії на сьогодні не отримав ні достатнього нормативно-правового регулювання, ні наукової розробки. Хоча він вбачається важливим з точки зору подолання тих соціально небезпечних процесів, які зумовлюються нереалізованістю прав і законних інтересів територіальних громад та можуть призводити до протистояння між органами місцевого самоврядування й органами державної влади. Такі конфлікти, як правило, мають затяжний, латентний характер і становлять значну загрозу для стабільності конституційного ладу в державі [15]. Проте вони не отримали, на жаль, необхідних правових засобів свого вирішення.

Стосовно впливу системи місцевого самоврядування на державну владу слід зазначити, що в найбільш загальному вигляді він виявляється в тому, що від діяльності та сприяння місцевого самоврядування чимало в чому залежить ефективність здійснення державних функцій. Разом з цим об'єктивно зумовленим є й активний вплив органів місцевого самоврядування на органи державної влади. Він пов'язаний із забезпеченням достатності, ефективності, усталеності системи місцевого самоврядування. Місцеві інтереси у цьому разі спрямовуються на отримання достатніх інформаційних, кадрових, матеріально-фінансових та інших ресурсів, виконання передбачених законом обов'язків держави у сфері місцевого самоврядування, новелізацію законодавства з питань організації місцевого самоврядування, реалізацію державних гарантій фінансової самостійності місцевого самоврядування, судовий захист місцевого самоврядування тощо.

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», визначивши в ст. 2 місцеве самоврядування не тільки як право, а й як реальну здатність територіальної громади, визнав можливість існування зазначеної групи місцевих інтересів та гарантував їх як публічно-правові [16].

Реалізація зазначеної групи місцевих інтересів здійснюється органами і посадовими особами місцевого самоврядування за допомогою як організаційно оформлених механізмів, так і тих, що такого не знайшли. До них слід віднести те, що органи місцевого самоврядування здатні суттєво впливати на виборчий процес при формуванні органів державної влади; вони можуть бути представленими в консультативних, дорадчих та інших спеціально створених органах з питань, що торкаються інтересів місцевого самоврядування, направляти звернення до органів державної влади, а також використовувати засоби неформального впливу.

Як **висновок** зазначимо, що органи місцевого самоврядування та їх добровільні об'єднання повинні активно залучатися до формування та реалізації державної політики у сфері місцевого самоврядування. Зокрема, слід нормативно закріпити обов'язки органів державної влади інформувати їх про поточну діяльність з питань місцевого самоврядування, підготовку проектів нормативно-правових актів, що зачіпають права та інтереси територіальних громад, обов'язково враховувати пропозиції цих суб'єктів щодо плану законопроектної діяльності, включати їх представників до складу комісій, робочих груп та інших органів з підготовки та розгляду питань, які впливають на стан і розвиток територіальних громад. Особлива увага при цьому має бути приділена встановленню обов'язку органів державної влади погоджувати з асоціаціями місцевих рад проекти нормативно-правових актів, що стосуються прав і законних інтересів територіальних громад.

Вказані заходи сприятимуть демократизації державного управління, підвищенню його ефективності, найточнішому опосередкуванню та узагальненню місцевих інтересів, оптимальному узгодженню їх з державними інтересами, найповнішому забезпеченню, вірному визначенню цільових пріоритетів розвитку місцевого самоврядування, ухваленню соціально врівноважених рішень, підсиленню засад громадського контролю за здійсненням державного управління і в остаточному результаті – розвитку місцевого самоврядування, громадянського суспільства та демократичної держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Данильян О. Г. Циклічність і самоорганізація у розвитку соціуму / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань // Гілея: наук. вісн. / голов. ред. В. М. Вашкевич. – К. : ВІР УАН, 2011. – Вип. 47. – С. 214–220.
2. Дзьобань О. П. Самоорганізація в соціальному просторі: філософський аспект / О. П. Дзьобань, О. В. Левада // Вісн. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Сер. : Філософія, філософія права, політологія, соціологія / редкол. : А. П. Гетьман та ін. – Х. : Право, 2011. – Вип. 8. – С. 3–11.
3. Глушков В. М. Что такое кибернетика? / В. Глушков. – М. : Мир, 1987. – 71 с.
4. Мелик-Гайказян И. В. Информация как объект постнеклассической науки / И. В. Мелик-Гайказян // Информация и самоорганизация. – М. : Изд-во РАГС, 1996. – С. 88–108.
5. Чимшит С. И. Управление потенциалом сложных социально-экономических систем : монография / С. И. Чимшит. – Д. : Монолит, 2008. – 362 с.
6. Глоба Л. С. Концептуальное проектирование информационно-аналитических систем для сложных административных структур стратегического уровня управления : монография / Л. С. Глоба, Л. К. Гольшев, М. Ю. Терновой. – К., 2008. – 240 с.
7. Дунаева Л. Управління як соціальна функція владноорганізуючої діяльності / Л. Дунаева // Освіта регіону. – 2011. – № 1. – С. 119–122.
8. Данильян О. Г. Циклічність і самоорганізація у розвитку соціуму / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань // Гілея: наук. вісн. / голов. ред. В. М. Вашкевич. – К. : ВІР УАН, 2011. – Вип. 47. – С. 214–220.

9. Хакен Г. Синергетика / Г. Хакен. – М. : Мир, 1980. – 311 с.
10. Осипов Ю. Принципы хозяйственной самоорганизации / Ю. Осипов. – М. : Наука, 1993. – 156 с.
11. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EА%2F96-%E2%F0>.
12. Бобровська О. Ю. Корпоративне управління в місцевому самоврядуванні : монографія / О. Ю. Бобровська. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2008. – 284 с.
13. Борденюк В. І. Міське самоврядування та державне управління: конституційно-правові основи співвідношення та взаємодії / В. І. Борденюк. – К. : Парламент. вид-во, 2007. – 576 с.
14. Дзьобань О. П. Стабільність соціальної системи в контексті її безпеки (синергетичний аспект) / О. П. Дзьобань // Культура народів Причорномор'я. – 2003. – № 43. – С. 254–257.
15. Пилипчук В. Г. Вплив глобалізаційних процесів на конституційний лад, територіальну цілісність і недоторканність України / В. Г. Пилипчук, О. П. Дзьобань // Гуманіт. часопис. – Х. : ХАІ, 2010. – № 1 (22). – С. 5–10.
16. Про місцеве самоврядування в Україні Закон України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=280%2F97-%E2%F0>.

СИСТЕМНОЕ ИЗМЕРЕНИЕ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ: УПРАВЛЕНЧЕСКИЕ И САМООРГАНИЗАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ

Дзебань А. П., Руденко С. А.

Рассмотрены проблемы соотношения государственного управления и местного самоуправления с точки зрения классической и синергетической методологии. Предложены пути демократизации государственного управления, повышения его эффективности, обобщения местных интересов и их оптимального согласования с государственными интересами.

Ключевые слова: государственное управление, местное самоуправление, самоорганизация, социум.

SYSTEM MEASURING OF LOCAL SELF-GOVERNMENT: ADMINISTRATIVE AND SELF-ORGANIZING PROCESSES

Dzeban A. P., Rudenko S. A.

The problems of correlation of state administration and local self-government are examined from point of classic and synergy methodology. The ways of democratization of state administration, increase of his efficiency, generalization of localisms and their optimum concordance, are offered with state interests.

Key words: state administration, local self-government, self-organization, society.

